LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S
DĖL VALSTYBINĖS KALBOS MOKĖJIMO KATEGORIJŲ PATVIRTINIMO IR ĮGYVENDINIMO

2003 m. gruodžio 24 d. Nr. 1688
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo (Žin., 1995, Nr. 15-344) 6 straipsniu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti valstybinės kalbos mokėjimo kategorijas (pridedama).

2. Pavesti Švietimo ir mokslo ministerijai:

2.1. iki 2004 m. kovo 1 d. parengti ir patvirtinti valstybinės kalbos mokėjimo egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarką;

2.2. iki 2004 m. kovo 1 d. parengti ir patvirtinti 2.1 punkte nurodytus egzaminus organizuojančių ir vykdančių valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikavimo komisijų nuostatus;

2.3. koordinuoti suaugusių kitakalbių mokymo ir testavimo procesą, vykdyti jo priežiūrą;

2.4. teikti dalykinę ir metodinę pagalbą šio nutarimo įgyvendinimo klausimais valstybinės kalbos mokymo ir testavimo proceso dalyviams, vykdytojams ir organizatoriams.

3. Įpareigoti valstybės institucijas ir įstaigas iki 2004 m. kovo 1 d. patvirtinti darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, ir valstybės tarnautojų pareigybių, kurioms taikomos konkrečios valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos, sąrašą.

4. Rekomenduoti savivaldybių institucijoms iki 2004 m. kovo 1 d. patvirtinti darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, ir valstybės tarnautojų pareigybių, kurioms taikomos konkrečios valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos, sąrašą.

5. Rekomenduoti įmonių, įstaigų ir organizacijų, išskyrus nurodytų šio nutarimo 3 ir 4 punktuose, vadovams nustatyti valstybinės kalbos mokėjimo kategoriją pareigybėms, kurių aprašyme nustatytos bendravimo su asmenimis, dokumentų rengimo ar pildymo funkcijos, ir sudaryti šių pareigybių sąrašą.

6. Pripažinti netekusiais galios:

6.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. balandžio 30 d. nutarimą Nr. 314 „Dėl valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikacinių kategorijų“ (Žin., 1992, Nr. 18-538);

6.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 7 d. nutarimą Nr. 498 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. balandžio 30 d. nutarimo Nr. 314 dalinio pakeitimo“ (Žin., 1993, Nr. 28-647);

6.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. 643 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. balandžio 30 d. nutarimo Nr. 314 ir 1993 m. kovo 8 d. nutarimo Nr. 145 dalinio pakeitimo“ (Žin., 1996, Nr. 53-1265) 1 punktą;

6.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 6 d. nutarimą Nr. 570 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. balandžio 30 d. nutarimo Nr. 314 „Dėl valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikacinių kategorijų“ dalinio pakeitimo“ (Žin., 1997, Nr. 55-1269);

6.5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 16 d. nutarimą Nr. 39 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. balandžio 30 d. nutarimo Nr. 314 „Dėl valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikacinių kategorijų“ dalinio pakeitimo“ (Žin., 1998, Nr. 7-141);

6.6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 17 d. nutarimą Nr. 596 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. balandžio 30 d. nutarimo Nr. 314 „Dėl valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikacinių kategorijų“ dalinio pakeitimo“ (Žin., 1999, Nr. 44-1410).

7. Šis nutarimas, išskyrus 2–5 punktus, įsigalioja nuo 2004 m. kovo 1 dienos.

8. Nustatyti, kad asmenys, kurių valstybinės kalbos mokėjimo kategorija iki šio nutarimo įsigaliojimo yra žemesnė, nei nurodyta šiuo nutarimu patvirtintose valstybinės kalbos mokėjimo

kategorijose, privalo per vienerius metus nuo šio nutarimo įsigaliojimo įgyti jų pareigybėms taikomą valstybinės kalbos mokėjimo kategoriją.

MINISTRAS PIRMININKAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS ALGIRDAS MONKEVIČIUS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2003 m. gruodžio 24 d. nutarimu
Nr. 1688

VALSTYBINĖS KALBOS MOKĖJIMO KATEGORIJOS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiame dokumente nustatyta valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos, reikalavimai asmenims, siekiantiems įgyti valstybinės kalbos mokėjimo kategorijas, ir šių kategorijų taikymas.

2. Pagrindinės vartojamos sąvokos:

Valstybinės kalbos mokėjimo kategorija – tai valstybinės kalbos mokėjimo lygis, pagal kurį sprendžiama apie Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo (Žin., 1995, Nr. 15-344) 6 straipsnyje nurodytų asmenų valstybinės kalbos mokėjimą einant tam tikras pareigas, atliekant tam tikros profesijos ar kvalifikacijos darbą.

Pusiaukelės lygis – trumpų, aiškios sandaros sakytinių ir rašytinių tekstų įprastomis kasdienio gyvenimo temomis supratimas; gebėjimas kalbėti apie konkrečius žinomus dalykus; gebėjimas pildyti paprasčiausių tipinių dokumentų formas, rašyti neoficialius trumpus tekstus (pavyzdžiui, skelbimus, laiškelius).

Slenksčio lygis – sakytinių ir rašytinių tekstų žinomomis temomis supratimas; gebėjimas kalbėti įvairiomis kasdienio gyvenimo ir darbo temomis, apibūdinti patirtį, įvykius, nusakyti priežastis; gebėjimas pildyti tipinių dokumentų formas, rašyti trumpus tekstus kasdienio gyvenimo ir darbo temomis.

Aukštumos lygis – ilgų sudėtingų sakytinių ir rašytinių tekstų konkrečiomis ir abstrakčiomis temomis supratimas; gebėjimas laisvai kalbėti įvairiomis temomis, paaiškinti požiūrius ir nuomones; gebėjimas rengti oficialius dokumentus ir juos tvarkyti, aiškiai ir taisyklingai dėstyti mintis raštu.

Pusiaukelė, Slenkstis ir Aukštuma – tai funkciškai orientuotos kalbos mokymo(-si) turinio aprašai, atitinkantys Europos Tarybos A2, B1 ir B2 lygius. Europos Tarybos kalbos mokėjimo lygių aprašai parengti remiantis ekspertų grupės, rengusios bendrą mokymo(-si) ir vertinimo sistemą suaugusiesiems, išvadomis.

3. Nustatomos trys valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos (žemiausia – pirmoji, aukščiausia – trečioji):

3.1. pirmoji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija – kalbos mokėjimo lygis, atitinkantis Europos Tarybos kalbų mokymosi turinio aprašų „Pusiaukelės“ lygį;

3.2. antroji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija – kalbos mokėjimo lygis, atitinkantis Europos Tarybos kalbų mokymosi turinio aprašų „Slenksčio“ lygį;

3.3. trečioji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija – kalbos mokėjimo lygis, atitinkantis Europos Tarybos kalbų mokymosi turinio aprašų „Aukštumos“ lygį.

II. REIKALAVIMAI ASMENIMS, NORINTIEMS GAUTI VALSTYBINĖS KALBOS MOKĖJIMO KATEGORIJAS

4. Asmuo, norintis gauti pirmąją valstybinės kalbos mokėjimo kategoriją, turi suprasti trumpus, aiškios sandaros sakytinius ir rašytinius tekstus įprastomis kasdienio gyvenimo ir darbo temomis, gebėti kalbėti apie konkrečiai žinomus dalykus, pildyti paprasčiausių tipinių dokumentų formas, rašyti trumpus tekstus. Jis turi suprasti sakytinį ir rašytinį tekstą maždaug iš 900–1000 žodžių susidedančio bazinio žodyno, gebėti naudotis pareigų terminijos minimumu.

5. Asmuo, siekiantis gauti antrąją valstybinės kalbos mokėjimo kategoriją, turi suprasti sakytinius ir rašytinius tekstus žinomomis temomis, gebėti kalbėti įvairiomis kasdienio gyvenimo ir darbo temomis, apibūdinti patirtį, įvykius, nusakyti priežastis, gebėti pildyti tipinių dokumentų

formas ir juos rengti, rašyti trumpus tekstus kasdienio gyvenimo ir darbo temomis. Jis turi gebėti suprasti sakytinę kalbą, rašytinį tekstą ir bendrauti valstybine kalba maždaug iš 1800–2000 žodžių susidedančio bazinio žodyno ir pareigų terminijos.

6. Asmuo, siekiantis gauti trečiąją valstybinės kalbos mokėjimo kategoriją, turi suprasti ilgus sudėtingus sakytinius ir rašytinius tekstus konkrečiomis ir abstrakčiomis temomis, laisvai kalbėti įvairiomis temomis, aiškinti požiūrius ir nuomones, aiškiai ir taisyklingai dėstyti mintis raštu ir žodžiu.

III. KALBOS MOKĖJIMO KATEGORIJŲ TAIKYMAS

7. Pirmoji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija taikoma paslaugų teikimo, gamybos, prekybos, transporto ir kitų sričių darbuotojams, jeigu jie darbo reikalais turi bendrauti su asmenimis ir/ar pildyti paprasčiausių dokumentų formas (vairuotojai, rūbininkai, padavėjai, pardavėjai ir kiti prekybos darbuotojai, kiti ūkines ar technines funkcijas atliekantys darbuotojai ir panašiai).

8. Antroji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija taikoma švietimo, kultūros, sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos ir kitų sričių darbuotojams, valstybės tarnautojams, kurių pareigybės priskirtos B ir C lygiams, jeigu jie darbo reikalais turi nuolat bendrauti su asmenimis ir/ar pildyti dokumentų formas (švietimo ir kultūros įstaigų darbuotojai, mokytojai, išskyrus pedagogus, dėstančius valstybine kalba, ir panašiai).

9. Trečioji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija taikoma valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių ir organizacijų vadovams, valstybės tarnautojams, kurių pareigybės priskirtos A lygiui, valstybine kalba dėstantiems pedagogams, aviacijos specialistams, užtikrinantiems skrydžių saugą (skrydžių vadovams ir orlaivių įguloms), jūrų ir vidaus vandenų transporto specialistams, atsakingiems už krovinių ar keleivių ir bagažo vežimą (laivų kapitonams, uostų kapitonams, locmanams), ir panašiai.

10. Valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos netaikomos asmenims:

10.1. įgijusiems vidurinį, aukštesnįjį ar aukštąjį išsilavinimą lietuvių kalba;

10.2. įgijusiems Lietuvos Respublikoje vidurinį išsilavinimą nelietuvių mokomąja kalba 1991 metais ar vėliau;

10.3. baigusiems užsienyje veikiančias lietuviškas gimnazijas arba vidurines mokyklas;

10.4. išlaikiusiems mokyklinį/valstybinį gimtosios arba valstybinės lietuvių kalbos brandos egzaminą.

11. Asmenų, baigusių pagrindinio profesinio mokymo įstaigų II pakopos grupes nelietuvių mokomąja kalba, valstybinės kalbos mokėjimas prilyginamas antrajai valstybinės kalbos mokėjimo kategorijai.

12. Asmenų, baigusių Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Lituanistinių studijų katedros metinių lituanistinių studijų pradedančiųjų lygio kursą, valstybinės kalbos mokėjimas prilyginamas pirmajai, pažengusiųjų lygio kursą – antrajai, o mokančiųjų lygio kursą – trečiajai kalbos mokėjimo kategorijai.

13. Asmenims, kurie Lietuvos Respublikos asmenų, nukentėjusių nuo 1939-1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo (Žin., 1997, Nr. 66-1609) nustatyta tvarka pripažinti nukentėjusiais nuo okupacijų, valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos netaikomos vienerius metus nuo jų grįžimo į Lietuvos Respubliką dienos.

_____